

обумовлюють перспективу використання таких сполук у хімічній технології, аналітичній хімії, медицині, матеріалознавстві і т.п.

На думку всіх виступаючих на церемонії закриття конференції, аналіз представлених робіт свідчить, що найбільш вагомими результатами досягнуті при виконанні фундаментальних і прикладних досліджень у рамках міжнародних комплексних програм, передбачаючих тісну кооперацію та співробітництво фахівців суміжних галузей науки і техніки. Високий науковий рівень доповідей, широта їх тематики і активна участь молоді в XXIII Міжнародній Чугаєвській конференції об'єктивно відображають поступову динаміку розвитку координаційної хімії в країнах СНД, які успішно долають кризу 90-х років минулого століття.

За значний вклад у розвиток координаційної хімії й успіхи у науковій творчості пам'ятні медалі академіка І.І. Черняєва були вручені членам-кореспондентам РАН В.І. Овчаренку і В.Ю. Кукушкіну, кандидату хімічних наук О.В. Ладо, аспірантам Є.В. Говору і О.В. Котовій, а пам'ятні медалі академіка Л.О. Чугаєва — академікам РАН С.М. Алдошину і О.І. Коновалову, члену-кореспонденту НАН України Г.Л. Камалову, профе-

сору І.Й. Сейфулліній та кандидату хімічних наук Б.М. Куліковському. Грамотами та пам'ятниками подарунками оргкомітет конференції нагородив 11 авторів кращих стендових доповідей.

Звертаючись до учасників конференції, академік РАН М.Т. Кузнецов побажав їм подальшої плідної праці, висловив надію на укріплення творчих контактів між колегами з різних наукових шкіл, працюючих у галузі координаційної хімії, і від імені оргкомітету висловив особливу вдячність керівництву і співробітникам Фізико-хімічного інституту ім. О.В. Богатського НАН України та Одеського національного університету ім. І.І. Мечнікова, усім членам локального оргкомітету за прекрасно організовану роботу конференції.

Учасники конференції з вдячністю оцінили допомогу КБ "ПОРТО-ФРАНКО", концерну "ВЕСТА", ВАТ "СЕВЕРТРАНС", ВАТ "ІНТЕРХІМ", АТ "ОДЕСАГАЗ", концерну "ВЕСЕЛКА", МГК "ТРАНСФОРВАРД" та інших спонсорів, без матеріальної і фінансової підтримки яких успішна підготовка і проведення на високому рівні XXIII Міжнародної Чугаєвської конференції з координаційної хімії були б утруднені.

Ю.В.Коровін, Л.Б.Коваль

XXI Українська конференція з органічної хімії

1–5 жовтня в Чернігові на базі Чернігівського державного технологічного університету (ЧДТУ) та Чернігівського державного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка (ЧДТУ) відбулась XXI Українська конференція з органічної хімії.

В конференції взяли участь біля 300 вчених з усіх регіонів України та зарубіжні гості з Росії, Білорусі, Франції, Латвії. Були заслухані 8 пленарних доповідей провідних вчених України з актуальних проблем сучасної органічної хімії, 57 усних доповідей з результатами новітніх досліджень, серед них 32 доповіді представників Національної академії наук України, 20 — представників вузівської науки, 3 — співробітників галузевої науки, 2 доповіді вчених з Росії і Франції і більш ніж 300 стендових доповідей.

Аналіз представлених робіт дозволяє зробити обґрунтовані висновки стосовно сучасної ситуації з розвитком органічної хімії в Україні.

Найбільш поширеною і такою, що детально вивчається в Україні, в останні роки є хімія ге-

тероциклічних сполук. У першу чергу це пов'язано з високою і різноманітною біологічною активністю гетероциклів, проте інші сфери використання цих сполук також досліджуються в Україні. Ілюстрацією до сказаного можуть бути пленарні лекції академіка НАН України С.А. Андронаті (ФХІ НАНУ, Одеса) і д.х.н. О.О. Іщенко (ІОХ НАНУ, Київ), в яких були розглянуті властивості гетероциклічних сполук як снодійних речовин і як поліметинових барвників відповідно. Хімії природних та модифікованих флавоноїдів була присвячена пленарна лекція члена-кореспондента НАН України В.П. Хілі (КНУ).

Цікаві узагальнюючі доповіді з успіхів у хімії конденсованих хіназолінів були представлені професором В.О. Ковтуненком (КНУ). Про дослідження у хімії халконів йшлося у виступі професора В.Д. Орлова (ХНУ).

Більшу частину доповідей і стендових повідомлень, присвячених хімії гетероциклічних сполук, становили роботи з отримання гетероциклів

з використанням відомих методів синтезу і вихідних речовин. Цей блок робіт, який умовно можна назвати “комерційним”, пов’язаний із замовленням великої кількості гетероциклічних сполук міжнародними фармацевтичними фірмами з метою їх скринінгу. В Україні подібні синтези з успіхом реалізують декілька приватних структур. Співробітники однієї з таких структур (ТОВ „Снамін” під керівництвом д.х.н. А.О. Толмачова) повідомили про надзвичайно цікаві результати стосовно використання триметилхлоросилану як конденсуючого агента в реакціях конденсації органічних сполук. Робота викликала жваву дискусію і, безумовно, матиме серйозні перспективи для впровадження в синтетичну практику.

Заслуговує на увагу повідомлення щодо розробки методів синтезу гетероциклічних сполук нових типів, зокрема, фторовмісних (д.х.н. В.М. Тимошенко, ІОХ), а також дослідження стабільних гетероциклічних карбенів (д.х.н. М.І. Короткіх, ІнФОРУ НАНУ, Донецьк).

Ще одним напрямком наукових досліджень, які розвиваються в Україні, є хімія елементоорганічних сполук. В першу чергу це стосується фторо- і фосфороорганічних сполук. Змістовна пленарна лекція про розвиток органічної хімії фтору в Україні була прочитана патріархом хімії фтору професором Л.М. Ягупольським (ІОХ). Привернув до себе увагу виступ к.х.н. І.І. Геруса (ІБОНХ НАНУ, Київ), в якому були наведені дані про нові підходи до синтезу оптично активних фторовмісних сполук. Напрямок з синтезу оптично активних фосфороорганічних сполук був представлений також у серії з усної і стендових доповідей д.х.н. О.І. Колодяжним (ІБОНХ).

Нові напрямки розвитку сучасної органічної хімії, пов’язані з дослідженнями макромолекул і їх міжмолекулярних взаємодій, були розглянуті в пленарній лекції члена-кореспондента НАН України В.І. Кальченка (ІОХ) і д.х.н. А.А. Фокіна (НТУУ "КПІ", Київ), а також у повідомленні члена-кореспондента НАН України Г.Л. Камалова (ФХІ). Цей перспективний напрямок органічної

хімії заслуговує на більш інтенсивний розвиток в Україні.

Значний практичний інтерес мають доповіді І.М. Курмакової (ЧДПУ) і О.М. Савченко (ЧДТУ) із застосування азотовмісних гетероциклічних сполук як потенційних антикорозійних і поверхнево-активних сполук відповідно.

Певна річ, конференція була б не такою плідною, якби на ній були представлені тільки ті напрамки досліджень, які вже успішно розвиваються в нашій країні. В цьому сенсі інтерес викликала пленарна лекція академіка НАН України В.П. Кухаря (ІБОНХ), яка була присвячена новій для України темі використання біомаси для отримання практично корисних речовин, зокрема, для заміни нафтохімічної сировини на біопаливо. Роботи в цьому напрямку, безумовно, будуть розвиватись в Україні. Екологічні проблеми сьогодення були розглянуті в пленарній доповіді академіка НАН України А.Ф. Попова (ІНФОРУ).

Велике задоволення викликає широке географічне представництво конференції. Цікаві усні і стендові повідомлення були представлені вченими не тільки з відомих наукових центрів, а і практично з кожної області України (Чернівці, Ужгород, Львів, Тернопіль, Чернігів, Суми, Луганськ, Запоріжжя, Сімферополь). Деяке здивування викликав факт малої участі на конференції працівників такого потужного наукового центру, як Харківський національний фармацевтичний університет. Слід відзначити, що цілий ряд робіт, приведених у стендових доповідях, виконувався спільними міжнародними науковими колективами вчених з України і Росії, Білорусі, США, Франції, Польщі, Молдови, Німеччини. Особливо слід відмітити, що у роботі конференції брала участь велика кількість (~50 %) молодих вчених, які були активними при обговоренні усних і стендових доповідей, демонструючи при цьому як інтерес до різноманітних напрямків хімії, так і добре знання предмету дискусій. Саме цей факт свідчить про перспективне майбутнє органічної хімії в Україні.

М.О. Лозинський, М.О. Шермолович, В.Ю. Пащинник